

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO
W ROKU ADMINISTRACYJNYM 1949/50**

W okresie sprawozdawczym w krakowskim ośrodku Polskiego Towarzystwa Geologicznego odbyło się 14 zebrań naukowych z 15 referatami a mianowicie:

1) 31 października 1949, dr A. Tokarski: «Geologia w Związku Radzieckim».

2) 21 listopada 1949, mgr A. Michalik: «Strefa zewnętrzna krystaliniku Tatr».

3) 28 listopada 1949, dr E. Panow: «Stosunek oksfordu do keloweju w okolicach Krakowa».

4) 5 grudnia 1949, dr A. Orkisz: «Zdjęcia magnetyczne na Grochowej Górze (największa anomalia magnetyczna w Polsce)».

5) 12 grudnia 1949, dr S. Siedlecki: «Wrażenia z wycieczki do terenów triasowych w Lotaryngii».

6) 15 stycznia 1950, prof. dr H. Świdziński: «Geologia w Czechosłowacji».

7) 30 stycznia 1950, prof. dr M. Kamiński: «O niektórych skałach krzemionkowych w Polsce».

8) 30 stycznia 1950, prof. dr M. Książkiewicz: «Kilka uwag o globotrunkanach w Karpatach zachodnich».

9) 20 lutego 1950, prof. dr F. Bieda: «Geologia fliszu karpackiego».

10) 27 lutego 1950, mgr W. Parachoniak: «Tortońska facja tufitowa między Bochnią a Tarnowem».

11) 6 marca 1950, inż. J. Poborski: «Makroskopowe oznaczanie skał osadowych i ich klasyfikacja».

12) 13 marca 1950, prof. dr M. Turnau-Morawska: «O niektórych metodach badawczych w petrografii skał osadowych».

13) 20 marca 1950, prof. dr H. Teisseyre: «Problem tektoniki mas diabazowych w Sudetach na północ od Wałbrzycha».

14) 27 marca 1950, mgr M. Michalik: «Cios i strefy spękań, ich przemiany hydrotermalne i tektonika na terenie Tatr».

15) 3 kwietnia 1950, mgr T. Wieser: «Siarczanowe produkty wietrzenia».

Frekwencja na zebraniach była znaczna, dochodziła na niektórych zebraniach do ok. 100 osób a przeciętnie wynosiła ok. 50 osób. Podkreślić należy liczny udział młodzieży akademickiej wyższych lat studiów zarówno z Uniwersytetu Jagiellońskiego jak też Akademii Górniczo-Hutniczej.

Dnia 29 kwietnia 1950. Polskie Towarzystwo Geologiczne zwołało w związku z Kongresem Nauki Polskiej specjalną konferencję, poświęconą zagadnieniom nauk geologicznych w Polsce. W konferencji wzięło udział bardzo dużo geologów z całej Polski (101 osób, z tego 20 z poza Krakowa).

Referaty i koreferaty z zakresu zagadnień geologii wygłosili prof. dr H. Świdziński i prof. dr M. Książkiewicz, z zakresu paleozoologii prof. dr R. Kozłowski i prof. dr F. Bieda, z zakresu paleobotaniki prof. dr W. Szafer, z zakresu mineralogii i petrografii prof. dr A. Gawęł i prof. dr M. Kamieński, z zakresu geologii stosowanej rektor dr W. Goetel i prof. dr inż. Roman Krajewski. Po referatach odbyła się dyskusja, w której wzięło udział 10 osób. Streszczenia referatów i dyskusji wydrukowano w zeszycie 3-im obecnego tomu.

Zarząd Główny zebrał się w okresie sprawozdawczym 5 razy, ponadto Walne Zgromadzenie odbyło się dn. 25 czerwca w Iwoniczu, o czym mowa w innym miejscu.

W ciągu okresu sprawozdawczego zostały szczęśliwie przełamane trudności wydawnicze, które tak ciążyły nad rozwojem Towarzystwa w poprzednich latach. Wydano XVIII tom Rocznika za rok 1948 (wydrukowany w drukarni Anczyca), liczący $22\frac{1}{4}$ ark. druku a ponadto ukazał się zeszyt 1-szy tomu XIX ($17\frac{1}{2}$ ark.), zawierający wspomnienia o geologach polskich zmarłych w okresie wojennym a tuż przed zamknięciem roku zeszyt 2-gi tego samego tomu (blisko 6 ark.). Do druku oddano też zeszyt 3-ci, w przygotowaniu jest zeszyt 4-ty. Tom XIX jest tomem pokrywającym rok 1949 i druk jego winien być ukończony przed końcem roku 1950. Szybkie wydrukowanie części tomu XIX i nadrobienie zwłoki było możliwe życzliwym stanowiskiem Zarządu Drukarni Jagiellońskiej w osobach dyr. K. Kiecia i Z. Wojasa. Jest nadzieja, że obecnie Rocznik, ukazujący się od r. 1949 w 4 zeszytach rocznie, będzie ukazywał się regularnie.

W okresie sprawozdawczym prace nad wydaniem «Regionalnej Geologii Polski» posunęły się naprzód tak, że do druku został przygotowany częściowo tom I, obejmujący Karpaty, pod redakcją prof. dr M. Książkiewicza, któremu komitet podręcznika Geologii Polski powierzył przygotowanie I tomu. Druk zeszytu 1-szego, obejmującego stratyografię Karpat zostanie rozpoczęty w lecie 1950 r., zaś w ciągu połowy 1950/51 jest spodziewane przygotowanie zeszytu 2-iego, przeznaczonego na omówienie tektoniki Karpat. Również zostały poczynione kroki przygotowawcze dla wydania dalszych tomów.

Przystąpiono też do przygotowania reedycji I tomu dzieła W. Friedberga «Mięczaki Miocenne Ziem Polskich», do którego sporządzono część tablic.

Dzięki kredytom inwestycyjnym, przyznanych przez Ministerstwo Oświaty w latach 1949 i 1950 zakupiono kilka szaf do biblioteki oraz zakupiono 256 tomów oraz 227 zeszytów czasopism zagranicznych, celem uzupełnienia księgozbioru. Dość pomyślnie rozwijała się akcja wymienna z zagranicą. Uzyskano 18 nowych pozycji wydawnictw wymiennych i otrzymano 411 tomów drogą wymiany.

Podobnie jak w latach poprzednich pracowała z ramienia Polskiego Towarzystwa Geologicznego komisja profesorów nauk mineralogiczno-geologicznych w uczelniach politechnicznych pod przewodnictwem prof. dr M. Kamieńskiego. W okresie sprawozdawczym komisja

odbyła 1 konferencję (w Gdańsku), mającą na celu przedyskutowanie zmian w programach nauk geologicznych w uczelniach politechnicznych.

Ilość członków Towarzystwa wzrosła z 216 do 257. Sekretariat Polskiego Towarzystwa Geologicznego, zatrudniający obecnie 1 siłę biurową, wysłał w ciągu roku 400 pism i ok. 1020 zawiadomień a otrzymał 242 pisma i ok. 50 okólników.

Zestawienie kasowe

za r. 1949/50 dla Walnego Zebrania P. T. G. w dniu 25. VI. 1950
w Iwoniczu

Dochody:	Wydatki:
1. Saldo z r. 1948/49. 715.507 zł	1. Wydatki związane
2. Subwencje: Min. Ośw. 1,800.000 „	z wydawnictwami:
Prez. Rady	honoraria autorskie 329.750 zł
Ministrów 600.000 „	tłumaczenia i wykonanie
3. Składki członków 60.810 „	tablic 121.290 „
4. Sprzedaż wydawnictw 7.620 „	papier 165.245 „
5. Różne 8.290 „	druk 1,734.284 „
6. Wpłaty na Zjazd 765.300 „	klisze 142.662 „
Razem 3,957.527 zł	inne wydawnicze 44.520 „
Sumy przechodnie 1,559.116 „	2. Wynagrodzenia 96.819 „
Ogólny obrót 5,516.643 zł	3. Podróże służbowe 38.353 „
	4. Sekretariat 51.900 „
	wysyłka rocznika 43.465 „
	opł. manipulacyjne 11.971 „
	5. Różne 7.128 „
	6. Zjazd 823.447 „
	7. Saldo 366.683 „
	Razem 3,977.517 zł
	Sumy przechodnie 1,539.126 „
	Ogólny obrót 5,516.643 zł

Sprawozdanie

Zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Geologicznego za okres sprawozdawczy 1949/50

Zarząd pełnił swoje obowiązki od dnia 7. V. 1949 do 5. VI. 1950.

I. W okresie sprawozdawczym odbyło się 10 zebrań Zarządu i 8 zebrań Oddziału.

Tematy wygłoszonych na posiedzeniach naukowych referatów były następujące:

1. «Sposprzeżenia nad czwartorzędem Nizu Polskiego» — dr Prószyńskiego
2. «Znaczenie kartowania czwartorzędu dla planowania przestrzennego» — dr Prószyńskiego
3. «Przewrót w budownictwie na tle osiągnięć geologii technicznej w Z. S. R. R.» — mgr Guzika

4. «Zsuw pod kościołem św. Anny» — mgr Guzika
 5. «Badania dna oceanów» — mgr Pożaryskiej
 6. «Trzęsienia ziemi w Afganistanie» — prof. dr Stenza
 7. «O rodzaju Quenstedticeras» — mgr Makowskiego
- II. Przejrzano 11 filmów o treści geologicznej i wszczęto akcję stworzenia dobrego filmu geologicznego.
- III. Stan członków z 42 wzrósł do 87 osób.
- IV. Pism sekretariat wysłał 21, przyjął 19. Zaproszeń wysłano ok. 600.
- V. Oddział brał udział w Zjeździe krakowskim w sprawie Kongresu Nauki i wysłał obszerną odpowiedź na ankietę w sprawie Kongresu Nauki.

XXIII WALNY ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO W IWONICZU

Decyzją Walnego Zgromadzenia w Katowicach w r. 1949 postanowiono odbyć Zjazd w r. 1950 w Karpatach fliszowych, w których nie było Zjazdu P. T. G. od roku 1938¹. Tym razem wybór obszaru ze względów gospodarczych padł na Karpaty środkowe tzn. okolice Krosna.

Organizację i przewodnictwo naukowe Zjazdu powierzono prof. dr H. Świdzińskiemu i dr J. Wdowiarzowi. Zjazd odbył się w dniach 25—28 czerwca 1950 r., przy czym głównym oparciem Zjazdu był Iwonicz Zdrój, w którym odbyto doroczne Walne Zgromadzenie dn. 25 czerwca. W Walnym Zgromadzeniu wzięło udział przeszło 100 osób.

Zebranie zostało otworzone przez przewodniczącego prof. dr M. Książkiewicza, który wezwał zebranych do uczczenia pamięci zmarłego członka Towarzystwa inż. gór. Mieczysława Wyszyńskiego. Zjazd został powitany przez mgr K. Guzika w imieniu Ministerstwa Górnictwa, dr J. Papierkowskiego z ramienia Naczelnej Dyrekcji «Polskich Uzdrowisk» oraz dyrektora Zdroju Grodzickiego.

Po wyborze prof. dr W. Goetla na przewodniczącego Zebrania Zarząd P. T. G. złożył sprawozdanie roczne oraz przedstawił opracowany przez Zarząd program działalności Towarzystwa w planie sześcioletnim. Również zostało Walnemu Zgromadzeniu przedstawione sprawozdanie z działalności Oddziału Warszawskiego. Po przyjęciu sprawozdań Walne Zgromadzenie na wniosek Zarządu Głównego postanowiło mianować członkami honorowymi Towarzystwa prof. dr R. Koz-

¹ Tzn. od czasu XVIII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego odbytego w czerwcu 1939 r. w Cieszynie. Sprawozdanie z tego Zjazdu nie zostało wydrukowane w Rocznikach Towarzystwa z powodu wypadków wojennych i zaginięcia sprawozdań. Wycieczki zjazdowe na trasie Zamarski—Cieszyn—Cisownica—Ustron—Wisła—Istebna—Jaworzynka—Koniaków prowadzili dr J. Burtanówna i dr M. Książkiewicz. Walne Zgromadzenie odbyło się w Cieszynie. W Zjeździe brało udział około 60 osób.

łowskiego i prof. dr W. Szafera w uznaniu ich zasług naukowych. Następnym Zjazd postanowiono urządzić w Sudetach.

Następnym punktem programu Walnego Zgromadzenia był referat prof. dr Goetla pt. «Nauki geologiczne w I kongresie Nauki Polskiej». Po referacie, który drukujemy powyżej, odbyła się żywa dyskusja, w której zabrali głos m. in.: K. Guzik, kierownik samodzielnego referatu geologicznego w Ministerstwie Górnictwa, dr A. Halicka, delegatka Min. Szkół Wyższych i Nauki i wicedyrektor Muzeum Ziemi, inż. Sulimirski z Instytutu Naftowego itd.

W następnym referacie prof. dr H. Świdziński omówił «Strukturę Karpat krośnieńskich i ich znaczenie w gospodarce krajowej». Referent podkreślił, że Ziemia krośnieńska jest kolebką przemysłu naftowego, że tu założona została w r. 1854 przez Ignacego Łukasiewicza pierwsza w świecie regularna kopalnia nafty i pierwsza rafineria, i że z Ziemi krośnieńskiej przemysł górniczy promieniował na inne okolice. W krótkim zarysie przedstawiona była następnie budowa geologiczna tego obszaru oraz jego możliwości surowcowe.

W następnym dniu uczestnicy Zjazdu udali się wozami ciężarowymi, użyczonymi przez Krośnieńskie Kopalnictwo Naftowe, na objazd terenu celem zapoznania się z najciekawszymi obiektami i profilami geologicznymi. Uczestnicy posługiwali się powielonym przewodnikiem, przygotowanym przez prof. Świdzińskiego i dr Wdowiarza.

26. VI. trasa wycieczki prowadziła od Korczyny przez «Prządky» Czarnorzeki do Węglówki. Jest to klasyczny profil geologiczny nie tylko dla okolic Krosna ale dla całej tej części Karpat wogóle. Poświęcono mu szereg prac geologicznych i geologiczno-naftowych. Uczestnicy zaznajomili się m. in. z kolejnością warstw, swoistym wietrzeniem skał piaskowcowych «Prządky», z łupkami czarnorzeczkimi, zawierającymi sferosyderyty oraz z siodłem węglowickim.

27. VI. Dzień ten obejmował budowę geologiczną Karpat Dukielskich, naogół jeszcze stosunkowo mało znanych szerszemu gronu geologów. Po drodze parę chwil poświęcono miejscu, gdzie zrodził się polski przemysł naftowy. W rejonie Dukli zapoznano się z tzw. piaskowcami cergowskimi, eksploatowanymi w łomach do celów budowlano-drogowych oraz z pełnym profilem stratygraficznym tamtejszych Karpat.

28. VI. W trzecim i ostatnim dniu wycieczek trasa wiodła wspinałym jarem Wisłoka w okolicy Rymanowa, gdzie znajdują się najpiękniejsze w polskich Karpatach odsłonięcia warstw krośnieńskich i łupków menilitowych. Uczestnicy mogli naocznie stwierdzić potężną grubość serii krośnieńskiej oraz intensywne pofałdowanie łupków menilitowych w obrębie tzw. siodła rymanowskiego. Przedmiotem dyskusji była również geneza przełomu Wisłoka i jego działalność erozyjna.